

„Garantăm invențiuni fictive..“

Unul dintre cele mai fierbinți subiecte afișate, de vreo doi-trei ani încoace, la diverse colocvii și reuniuni „de breaslă” este teatrul alternativ. I se mai zice și independent. Își mai zice și *altfel*. Discuțiile în jurul acestui subiect capătă întotdeauna, fără ca nimeni să știe prea bine cum și de ce, accente ascuțite; ochii încep să scapere și pumnii să se strângă.

De ce anume se ceartă nepopularității? Nici măcar acest lucru nu e limpede. În ultimă analiză, subiectul controversii (dacă poate fi astfel numită o ciondăneală obositoare și fără finalitate) pare să fie dorința reprezentanților „altfel”-ului de a li se acorda aceeași atenție ca și „obișnuiților”, atenție care ar trebui să se concretizeze în subvenții, dotări etc., pe de o parte, și popularizare, prin presa scrisă și audiovizuală, pe de altă parte. Ce oferă ei în schimbul acestor înlesniri pe care le consideră firești și de la sine înțelese? Un număr (nu prea mare) de mici spectacole amplasate în „spații neconvenționale” (adică, în 99% din cazuri, la Teatrul Act sau la Cafeneaua Green Hours) și o cantitate (disproporționat de mare) de ifose și țâfne. Li se răspunde, cam întotdeauna, cu ton ezitant și fraze bălbăit-politicoase, de pe o stranie poziție defensivă. Vechile reflexe inculcate de educația comunist-ceaușistă, combinate cu noile spaime induse de obligatoria „alinieră” la dorințele Europei (!!), dau, altoite pe tradiționala buimăceală autohtonă, un amestec profund nefericit: oamenilor cu autoritate recunoscută (sprijinită sau nu pe funcții oficiale) le e jenă și teamă că nu știu răspunde adecvat turbulenței agresive a cărei ideologie se poate rezuma la „Scoală-te tu ca să mă așez eu!”. Mișcarea zisă alternativă beneficiază de fonduri – mai substanțiale, uneori, decât a visat vreodată cea mai serioasă trupă stabilă – prove-

nite de la diverse organizații, fundații, asociații etc. românești și europene, cărora li se adaugă subsidiile, mai modeste, dar nu de tot negliabile, cerute și cam întotdeauna primite de la Ministerul Culturii, precum și contribuțiile unor sponsori. Alternativii noștri nu ar avea, așadar, altă treabă decât să facă spectacole; debușeu pentru ele există, dacă ar fi să ne gândim chiar și numai la festivalul specializat – „Altfest” de la Bistrița – și la cele încă vreo două care le sunt, mai explicit ori mai tacit, dedicate: Festivalul „Atelier” de la Sfântu Gheorghe și Festivalul Internațional de Teatru de la Piatra Neamț; în plus, nici un alt festival, oricât de „tradițional” și de „învechit”, nu știu să le fi refuzat vreodată participarea, când nu i-a invitat în mod expres. Aici apare însă buba, dureroasă, am impresia, pentru toată lumea, mai puțin pentru aceia care o poartă: la o adică, gălăgioșii noștri *altfel*-iști nu prea au ce arăta. Câte o producție, mai reușită sau mai necăjită (după cât îl ține priceperea pe autor, întocmai ca și în teatrul „ălă-lalt”), este purtată de color-colo, câte doi ani la rând, târindu-i pe spectatori prin pivnițe umede și cocoșându-i pe bănci de lemn în (aș, ce taverne? ar fi bine!) hardughii înghețate, de unde pleacă răciți zdravăn, dar mândri de sacrificiul lor, deoarece cred că au văzut „altceva”. Dintre toate companiile ce se perindă prin subsolul Teatrului Act – care, atenție!, doar

găzduiește, creând până acum un singur spectacol, **Cetatea soarelui** –, doar Teatrul Inexistent se poate lăuda cu mai mult de o producție pe stagiune, așadar în circa nouă luni de zile. L-o fi stimulat, prin contrast, numele.

Miezul chestiunii este însă altul, evitat cu grijă în toate pomenitele debateri, când vedetă devine, sistematic, aspectul financiar. Ce oferă diferit aceste trupe, în afară de șederea incomodă? Cu alte cuvinte, prin ce este tentat un potențial spectator să renunțe la fotoliul comod de la Teatrul Național, ca să se înăbușe în fum de țigară la – să zicem – Green Hours? Textele diferă de acelea puse în scenă la unul ori altul dintre teatrele „normale” doar prin faptul că sunt, de obicei, mai scurte. Autorii nu sunt alții: Pinter sau Mrožek pot fi văzuți în orice teatru, Jarry a fost montat chiar la un Teatru Național (Craiova), până și o proaspătă autoare ca Saviana Stănescu „există” și în spectacolele unor teatre stabile. Actorii, barem, sunt riguros aceiași, simpaticii tineri comedieni fiind câteodată la fel de greu de auzit într-o săliță de 4x4 ca și pe scena mare de la TNB. Cât despre modalitățile regizorale... Alexander Hausvater sau Mihai Măniuțiu fac, după părerea mea, în structuri dintre cele mai „tradiționaliste”, un teatru mai *alternativ* decât cei mai guralivi regizori socotiți novatori. A văzut vreunul dintre aceștia un spectacol al lui Aureliu Manea, de pildă, ca să aibă măcar idee de ce va să zică *altceva*?

Teatrul independent românesc pare să fie urmărit de ursitoarea ironică ce i-a vegheat nașterea: prima trupă fără subvenție de la stat care s-a ivit în România postrevoluționară juca (prost) comedii la Robert Thomas. Își mai amintește cineva cum se numea?

Alice Georgescu